

POSUDEK OPONENTA HABILITAČNÍ PRÁCE

Masarykova univerzita

Uchazeč

Habilitační práce

Oponent

**Pracoviště opONENTA,
instituce**

Mgr. Martin Sedláček, Ph.D.

První učitel. K roli ředitele školy v pedagogickém vedení

doc. PhDr. Jana Stará, Ph.D.

Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta

Oponentský posudek na habilitační práci

Mgr. Martina Sedláčka, Ph.D.

První učitel. K roli ředitele školy v pedagogickém vedení

Téma řešené v habilitační práci je pro pedagogické vědy velmi významné. Autor staví do centra pozornosti vztah mezi vedením a řízením školy jejím ředitelem či ředitelkou (dále jen ředitelem) a kvalitou dosahovaných výsledků žáků. Toto zaměření nebylo v českém prostředí dosud komplexně zkoumané.

Martin Sedláček se v minulosti problematice řízení školy, ve spolupráci s dalšími výzkumníky, výzkumně věnoval, předložená habilitační práce těchto výsledků dílčích výzkumů, ale i výsledků jiných českých a zahraničních výzkumů v dané oblasti, využívá a skládá je do komplexního obrazu.

Dr. Sedláček zdařile a poučeně operacionalizuje koncept pedagogického vedení školy. To a reprezentativnost a dostatečná velikost vzorku mu umožnila porovnávat rozdíly mezi řediteli a ředitelkami, mezi řediteli plně organizovaných a neúplných škol a mezi řediteli s různou délkou praxe. Výsledky tohoto porovnání jsou podle mě velmi zajímavé. Stejně tak hodnotím i výsledky zkoumání spokojenosti a subjektivně pociťované úspěšnosti ředitelů škol v různých oblastech jejich profese.

Jak již bylo naznačeno, jádrem práce je vlastní originální šetření zjišťující, zda a do jaké míry vysvětluje práce ředitelů v oblasti pedagogického vedení variabilitu vzdělávacích výsledků žáků jejich škol. M. Sedláček dokládá, že analýza potvrdila relativně silný vztah pedagogického vedení škol a výsledky žáků, což je výsledek pro český pedagogický výzkum velmi zásadní. Podobně významný výsledek se týká srovnání dopadů působení ředitele na výsledky žáků na prvním a druhém stupni základní školy. K posledně jmenovaným výsledkům mám nicméně metodologickou otázku, kterou navrhuji dr. Sedláčkovi položit při obhajobě práce (viz níže).

V části referující o výsledcích analýzy kvalitativních dat přináší autor zajímavé poznatky ohledně strategií ředitelů škol při realizaci aktivit pedagogického vedení, profesní dráze ředitelů škol a vztahu ředitelů a zřizovatelů škol a jeho dopadů na učitele školy. Poznatky jsou kvalitně interpretovány, výkladový text doplněný o autentické výroky respondentů přináší cenný vhled do reality vedení a řízení českých základních škol.

Autor netradičně zařazuje metodologickou kapitolu na začátek práce. Toto rozhodnutí argumentuje tím, že práce čerpá z různých výzkumů, které se odlišují výzkumnými postupy, metodami analýzy a charakteristikou respondentů, a proto je metodologická kapitola důležitá z hlediska podložení závěrů a interpretací zařazených do jednotlivých výzkumů. Toto rozhodnutí respektuji. Nicméně s ohledem na výše uvedený argument doporučuji, aby autor, pokud by se rozhodl publikaci vydat, znovu zvážil své rozhodnutí nevěnovat se v této části práce metodologii kvalitativního šetření. Čtenář se totiž v práci obtížně orientuje, zvláště, když se o metodologii kvalitativního výzkumu dozvídá v různých částech práce (7.1, 8.1 a úvod ke kapitole 9, příp. i 9.1 a 9.2). Zdůvodnění výběru respondentů by podle mě mohlo být ještě důslednější, i když rozumím tomu, že metodologie k jednotlivým částem výzkumu je pravděpodobně detailně popsána v předešlých pracích, na kterých se autor podílel.

Práce M. Sedláčka je psána neotřelým, srozumitelným, čtivým jazykem, použité zdroje jsou náležitě odkazovány a citovány (ze seznamu literatury vypadl omylem snad jediný zdroj citovaný na s. 57). Výzkumný problém je formulován jasně a zřetelně a jednotlivé části textu k jeho zodpovězení logicky směřují. Práce má relativně široký výzkumný záběr, shrnuje a výrazně povyšuje poznatky z dřívějších výzkumných aktivit habilitanta a proto jsou jisté drobnosti, které jsou snad nedořečeny (kromě výše zmíněného např. absence informace, z kterých zahraničních nástrojů byly převzaty a přeloženy dotazníkové položky), pochopitelné. Z textu je zřejmá schopnost autora objektivně a s potřebným nadhledem na výsledky jednotlivých výzkumů nahlížet.

Zvolené metody jsou různorodé a adekvátní. Ač se nejedná o smíšený výzkum, jak autor zdařile argumentuje, kombinace výzkumných přístupů umožňuje plastický vhled do problematiky pedagogického vedení a řízení české základní školy. Autor si je vědom limitů zvolených přístupů.

Při obhajobě doporučuji, aby se dr. Sedláček vyjádřil k těmto bodům:

1. Nemohl výsledky výzkumu týkající se souvislostí mezi prací ředitelů škol a vzdělávacími výsledky žáků a srovnávající dopady působení ředitele na 1. a 2. stupni škol, ovlivnit fakt, že z jednotlivých škol může odcházet na víceletá gymnázia různý počet srovnatelně nadaných žáků a že různé školy mají různé složení žáků s ohledem na jejich intelektuální předpoklady? Jak by podle vás měl být vystaven longitudinální výzkum, který by tyto faktory bral do úvahy?

2. Přináší v oblasti zkoumané problematiky něco nového výzkum TALIS 2018?

Habilitační práce výrazně přispívá k poznání problematiky, splňuje požadavky standardně kladené na úroveň habilitačních prací v oboru pedagogických věd.

V Praze 27. 9. 2020

doc. PhDr. Jana Stará, Ph.D.